

Umowa między Unią Europejską a Księstwem Liechtensteinu w sprawie przepisów uzupełniających dotyczących Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, na lata 2021–2027

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

oraz

KSIĘSTWO LIECHTENSTEINU, zwane dalej „Liechtensteinem”,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

UWZGLĘDNIAJĄC Protokół między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽¹⁾ (zwany dalej „protokołem dotyczącym włączenia Liechtensteinu w dorobek Schengen”),

A TAKŻE MAJĄC NA UWADZE CO NASTĘPUJE:

- (1) Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148 ⁽²⁾ (zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie IZGW”) Unia ustanowiła, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW).
- (2) Rozporządzenie w sprawie IZGW stanowi rozwinięcie dorobku Schengen w rozumieniu protokołu dotyczącego włączenia Liechtensteinu w dorobek Schengen.
- (3) IZGW, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, stanowi szczególnie instrument w kontekście dorobku Schengen mający zapewnić, aby europejskie zintegrowane zarządzanie granicami zewnętrznymi było silne i skuteczne, a przy tym gwarantowało swobodny przepływ osób, w pełnej zgodności z zobowiązaniami państw członkowskich i państw stowarzyszonych w ramach Schengen w zakresie praw podstawowych, a także mający wspierać jednolite wdrażanie i modernizację wspólnej polityki wizowej, czym przyczyni się do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa w państwach członkowskich i państwach stowarzyszonych w ramach Schengen.
- (4) Art. 7 ust. 6 rozporządzenia w sprawie IZGW stanowi, że dokonuje się ustaleń w celu określenia charakteru i zasad udziału w IZGW państw stowarzyszonych w zakresie wprowadzania w życie, stosowania i rozwoju dorobku Schengen.
- (5) IZGW umożliwia realizację działań w ramach zarządzania dzielonego, bezpośredniego i pośredniego, a niniejsza Umowa powinna umożliwić taką realizację działań w Liechtensteinie w trybie zarządzania bezpośredniego i pośredniego zgodnie z zasadami i przepisami Unii dotyczącymi zarządzania finansami i kontroli finansowej.
- (6) Z uwagi na obciążenie administracyjne, które wynikłoby dla Liechtensteinu z wymogów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ⁽³⁾, gdyby jego ograniczony przydział miał zostać wdrożony w ramach zarządzania dzielonego, wsparcie udzielane Liechtensteinowi na podstawie rozporządzenia w sprawie IZGW wynikające z prawa do uzyskania przydziału powinno być realizowane przede wszystkim w ramach zarządzania bezpośredniego zgodnie z częścią pierwszą tytułu VIII rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. UE L 160 z 18.6.2011, s. 21.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. UE L 251 z 15.7.2021, s. 48).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. UE L 231 z 30.6.2021, s. 159).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. UE L 193 z 30.7.2018, s. 1).

- (7) Z uwagi na charakter *sui generis* dorobku Schengen i znaczenie jego jednolitego stosowania dla integralności strefy Schengen przepisy mające zastosowanie do zarządzania bezpośredniego powinny obowiązywać podmioty w Liechtensteinie w taki sam sposób jak wszelkie inne podmioty kwalifikujące się do finansowania unijnego.
- (8) Aby ułatwić obliczanie i wykorzystywanie rocznych wkładów Liechtensteinu na rzecz IZGW, wkłady Liechtensteinu za okres 2021–2027 powinny zostać wniesione w czterech rocznych transzach w latach 2024–2027. W latach 2024–2025 roczne wkłady powinny mieć stałą wysokość, natomiast wkłady za lata 2026 i 2027 należy określić w 2026 r. na podstawie nominalnego produktu krajowego brutto wszystkich państw uczestniczących w IZGW, z uwzględnieniem faktycznie zrealizowanych płatności.
- (9) Zgodnie z zasadą równego traktowania Liechtenstein powinien korzystać z wszelkich nadwyżek dochodów określonych w art. 86 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 ⁽⁵⁾ (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie ETIAS”). W ramach IZGW wkłady finansowe należne od Liechtensteinu na rzecz IZGW powinny podlegać proporcjonalnemu zmniejszeniu.
- (10) Unijne prawodawstwo dotyczące ochrony danych, w tym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 ⁽⁶⁾, jest objęte Porozumieniem o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽⁷⁾ i zostało włączone do jego załącznika XI. Liechtenstein stosuje zatem to rozporządzenie.
- (11) Liechtenstein nie jest związany Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, ale jest stroną Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, w związku z czym przestrzega praw i zasad uznanych w tej Konwencji i jej protokołach oraz w Powszechnej deklaracji praw człowieka. Zamieszczone w rozporządzeniu w sprawie IZGW oraz w niniejszej Umowie odesłania do Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy zatem rozumieć jako odesłania do tej Konwencji i jej protokołów ratyfikowanych przez Liechtenstein oraz do art. 14 Powszechnej deklaracji praw człowieka.
- (12) Liechtenstein powinien wprowadzić w życie IZGW i niniejszą Umowę zgodnie z porozumieniem paryskim i celami zrównoważonego rozwoju określonymi w Agendzie Organizacji Narodów Zjednoczonych 2030,

UZGADNIŁY, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Zakres stosowania

W niniejszej Umowie określono przepisy uzupełniające niezbędne do udziału Liechtensteinu w Instrumencie Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (zwanym dalej „IZGW”), w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, w okresie programowania 2021–2027 zgodnie z art. 7 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/1148 (zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie IZGW”).

Artykuł 2

Zarządzanie finansami i kontrola

1. W trakcie wykonywania rozporządzenia w sprawie IZGW Liechtenstein podejmuje niezbędne środki mające zapewnić przestrzeganie postanowień i przepisów dotyczących zarządzania finansami i kontroli finansowej, określonymi odpowiednio w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz w prawie Unii, którego podstawa prawna wywodzi się z TFUE.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiające europejski system informacji o podróżach oraz zezwoleń na podróże (ETIAS) i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226 (Dz.U. UE L 236 z 19.9.2018, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („ogólne rozporządzenie o ochronie danych”) (Dz.U. UE L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽⁷⁾ Dz.U. WE L 1 z 3.1.1994, s. 3.

Postanowienia i przepisy, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują:

- a) art. 33, 36, 61, 97–106, 115, 116, 125–129, 135–144, 150–153, 154, art. 155 ust. 1, 2, 4, 6 i 7 oraz art. 180–205 i 254–257 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 (zwanego dalej „rozporządzeniem finansowym”);
- b) rozporządzenie Rady (Euratom, EWG) nr 2185/96 ⁽⁸⁾;
- c) rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 ⁽⁹⁾ i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 ⁽¹⁰⁾.

2. W przypadku zmiany, uchylecia, zastąpienia lub przekształcenia rozporządzenia finansowego, mających znaczenie dla IZGW:

- a) Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją”) informuje o tym Liechtenstein w najwcześniejszym możliwym terminie oraz, na wniosek Liechtensteinu, przedstawia wyjaśnienia dotyczące takiej zmiany, takiego uchylecia, zastąpienia lub przekształcenia;
- b) niezależnie od art. 13 ust. 4 Komisja, działając w imieniu Unii, i Liechtenstein mogą, za porozumieniem, określić zmiany ust. 1 akapit drugi lit. a) niniejszego artykułu, które są niezbędne do uwzględnienia takiej zmiany, takiego uchylecia, zastąpienia lub przekształcenia.

3. Jeżeli treść aktu zmieniającego, uchylającego, zastępującego lub przekształcającego rozporządzenie finansowe może stać się wiążąca dla Liechtensteinu dopiero po spełnieniu wymogów konstytucyjnych, Liechtenstein powiadamia o tym Komisję nie później niż 30 dni po przekazaniu mu przez Komisję informacji zgodnie z ust. 2 lit. a). W przypadku gdy nie jest wymagane referendum, powiadomienie to ma miejsce najpóźniej 30 dni po upływie terminu przeprowadzenia referendum. W przypadku gdy referendum jest wymagane, Liechtenstein powiadamia o tym Komisję na piśmie niezwłocznie po spełnieniu wszystkich wymogów konstytucyjnych i od daty tego powiadomienia przysługuje mu 18 miesięcy na uzgodnienie niezbędnych zmian w ust. 1 akapit drugi lit. a), o których mowa w ust. 2 lit. b).

4. Od daty określonej jako dzień wejścia w życie w odniesieniu do Liechtensteinu aktu, o którym mowa w ust. 3, i do czasu dokonania przez Liechtenstein powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, dotyczącego spełnienia wymogów konstytucyjnych i osiągnięcia porozumienia w sprawie zmiany ust. 1 akapit drugi lit. a) niniejszego artykułu, Liechtenstein, w miarę możliwości, stosuje tymczasowo dany akt.

5. Podmioty prawne z siedzibą w Liechtensteinie mogą uczestniczyć w działaniach finansowanych z IZGW na warunkach równoważnych warunkom mającym zastosowanie do podmiotów prawnych z siedzibą w Unii.

Artykuł 3

Zakres udziału

1. Kwotę przydziału unijnego dla Liechtensteinu obliczoną zgodnie z art. 7 ust. 3 lit. a) rozporządzenia w sprawie IZGW udostępnia się Liechtensteinowi jako działanie unijne za pośrednictwem instrumentu tematycznego IZGW zgodnie z art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia.

2. Zasoby na działania szczególne, o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. a) rozporządzenia w sprawie IZGW, udostępnia się Liechtensteinowi na tej samej podstawie co pozostałym państwom stowarzyszonym w ramach Schengen. Wybrane działania szczególne Liechtensteinu realizuje się w ramach zarządzania bezpośredniego. Dostęp Liechtensteinu do finansowania dotyczy działań szczególnych, które:

- a) są dostępne dla wszystkich państw strefy Schengen związanych rozporządzeniem w sprawie IZGW w celu zapewnienia zgodności z dorobkiem prawnym („dopłaty uzupełniające”); oraz

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. WE L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. WE L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. UE L 248 z 18.9.2013, s. 1).

- b) zostały wybrane w następstwie zaproszeń do wyrażenia zainteresowania skierowanych do wszystkich państw strefy Schengen związanych rozporządzeniem w sprawie IZGW.
- 3. Najpóźniej 30 dni po wejściu w życie niniejszej Umowy, a począwszy od 2025 r. – do 15 lutego każdego roku Liechtenstein informuje Komisję o działaniach, które zamierza podjąć, aby zapewnić zgodność z dorobkiem Schengen i realizację celów IZGW, oraz o budżecie powiązanym z tymi działaniami.
- 4. Liechtenstein realizuje projekty na podstawie rozporządzenia w sprawie IZGW zgodnie z zasadami dotyczącymi zarządzania bezpośredniego zgodnie z częścią pierwszą tytuł VIII rozporządzenia finansowego.

Artykuł 4

Szczególne stosowanie przepisów rozporządzenia w sprawie IZGW

- 1. Terminy dotyczące wejścia w życie rozporządzenia w sprawie IZGW należy rozumieć jako odnoszące się do daty wejścia w życie niniejszej Umowy.
- 2. Odesłania do Karty praw podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć jako odesłania do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz jej protokołów ratyfikowanych przez Liechtenstein, a także do art. 14 Powszechnej deklaracji praw człowieka.
- 3. Liechtenstein wprowadza w życie rozporządzenie w sprawie IZGW zgodnie z porozumieniem paryskim i celami zrównoważonego rozwoju określonymi w Agendzie Organizacji Narodów Zjednoczonych 2030.

Artykuł 5

Egzekucja

- 1. Decyzje podjęte przez Komisję, które nakładają zobowiązanie pieniężne na podmioty inne niż państwa, stanowią tytuł podlegający egzekucji na terytorium Liechtensteinu.

Egzekucja decyzji, o których mowa w akapicie pierwszym, odbywa się zgodnie z obowiązującymi w Liechtensteinie przepisami postępowania cywilnego. Właściwy organ, o którym mowa w akapicie trzecim, opatruje odpowiednią decyzję klauzulą egzekucyjną, przy czym nie dokonuje żadnych formalności poza sprawdzeniem autentyczności takiej decyzji.

Rząd Liechtensteinu wyznacza do tego celu właściwy organ i powiadamia o tym Komisję. Komisja informuje o tym następnie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Po spełnieniu, na wniosek Komisji, tych wymogów formalnych, Komisja może przystąpić do postępowania egzekucyjnego zgodnie z prawem Liechtensteinu, kierując sprawę bezpośrednio do właściwego organu, o którym mowa w akapicie trzecim.

Postępowanie egzekucyjne można zawiesić wyłącznie na podstawie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Sądy Liechtensteinu są jednak właściwe w sprawach skarg dotyczących nieprawidłowości w przeprowadzaniu postępowania egzekucyjnego.

- 2. Wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydane w odniesieniu do stosowania klauzuli arbitrażowej zawartej w umowie lub umowie o udzielenie dotacji objętej zakresem stosowania niniejszej Umowy mogą być egzekwowane w Liechtensteinie w taki sam sposób jak decyzje Komisji, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy.

Artykuł 6

Ochrona interesów finansowych Unii

- 1. Liechtenstein zobowiązuje się:
 - a) zwalczać nadużycia finansowe oraz wszelkie inne nielegalne działania naruszające interesy finansowe Unii i w tym celu podejmować środki, które mają skutek odstraszący i zapewniają skuteczną ochronę w Liechtensteinie;

- b) stosować w celu zwalczania nadużyć finansowych i wszelkich innych nielegalnych działań naruszających interesy finansowe Unii takie same środki, jak środki, które stosuje, aby chronić własne interesy finansowe; oraz
- c) koordynować swoje działania służące ochronie interesów finansowych Unii z państwami członkowskimi i Komisją.

2. Właściwe organy Liechtensteinu bezzwłocznie informują Komisję lub Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych ustanowiony decyzją Komisji 1999/352/WE, EWWiS, Euratom ⁽¹⁾ (OLAF), gdy powezmą wiadomość o przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub innej nielegalnej działalności naruszających interesy finansowe Unii lub o wszelkich podejrzeniach takich nieprawidłowości, nadużyć lub nielegalnej działalności. Właściwe organy Liechtensteinu informują również Prokuraturę Europejską ustanowioną rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 ⁽¹²⁾ (zwaną dalej EPPO), gdy takie przypadki lub podejrzenia dotyczą sprawy, która może wchodzić w zakres kompetencji EPPO.

Liechtenstein i Unia zapewniają skuteczną wzajemną pomoc w sprawach, w których właściwe organy Unii lub Liechtensteinu prowadzą postępowania przygotowawcze lub sądowe zgodnie z mającymi zastosowanie regulacjami prawnymi dotyczącymi ochrony interesów finansowych drugiej strony w zakresie stosowania niniejszej Umowy.

3. Liechtenstein przyjmuje środki równoważne środkom przyjętym przez Unię zgodnie z art. 325 ust. 4 TFUE, które obowiązują w dniu podpisania niniejszej Umowy.

4. Wymiana informacji między Komisją, OLAF, EPPO, Trybunałem Obrachunkowym i właściwymi organami Liechtensteinu odbywa się z należyтым uwzględnieniem wymogów poufności. Dane osobowe zawarte w wymienianych informacjach podlegają ochronie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Artykuł 7

Przeglądy i audyty przeprowadzane przez Unię

1. Unia ma prawo przeprowadzać przeglądy i audyty techniczne, finansowe lub innego rodzaju w pomieszczeniach osób fizycznych mających miejsce zamieszkania w Liechtensteinie lub osób prawnych mających siedzibę w Liechtensteinie, jeżeli osoby takie otrzymują finansowanie unijne w ramach IZGW, a także w pomieszczeniach osób trzecich uczestniczących w wykonaniu finansowania unijnego w ramach IZGW, mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w Liechtensteinie. Takie przeglądy i audyty mogą być przeprowadzane przez Komisję, OLAF lub Trybunał Obrachunkowy.

2. Organy Liechtensteinu ułatwiają przeprowadzanie przez Unię przeglądów i audytów, które – na wniosek tych organów – mogą być przeprowadzane wspólnie z nimi.

3. Przeglądy i audyty można prowadzić – w tym po zawieszeniu wynikających ze stosowania niniejszej Umowy praw podmiotów prawnych mających siedzibę w Liechtensteinie lub po wypowiedzeniu niniejszej Umowy – w sprawie wszelkich zobowiązań prawnych związanych z wykonaniem budżetu Unii podjętych przed dniem, w którym takie zawieszenie lub wypowiedzenie stało się skuteczne.

Artykuł 8

Kontrole i inspekcje na miejscu

OLAF jest upoważniony do przeprowadzania na terytorium Liechtensteinu kontroli i inspekcji na miejscu w odniesieniu do IZGW zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniach (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE) nr 883/2013.

Organy Liechtensteinu ułatwiają przeprowadzanie kontroli oraz inspekcji na miejscu, które – na wniosek tych organów – mogą być przeprowadzane wspólnie z nimi.

⁽¹¹⁾ Decyzja Komisji 1999/352/WE, EWWiS, Euratom z dnia 28 kwietnia 1999 r. ustanawiająca Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) (Dz.U. WE L 136 z 31.5.1999, s. 20).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

Artykuł 9

Europejski Trybunał Obrachunkowy

Kompetencje Trybunału Obrachunkowego określone w art. 287 ust. 1 i 2 TFUE obejmują dochody i wydatki związane z wykonaniem rozporządzenia w sprawie IZGW przez Liechtenstein, w tym na terytorium tego państwa.

Zgodnie z wymogami określonymi w art. 287 ust. 3 TFUE oraz w części pierwszej tytułu XIV rozdział 1 rozporządzenia finansowego Trybunał Obrachunkowy może przeprowadzać kontrole w pomieszczeniach organów zarządzających w imieniu Unii dochodami i wydatkami w odniesieniu do IZGW na terytorium Liechtensteinu, w tym w pomieszczeniach osób fizycznych lub prawnych otrzymujących płatności z budżetu.

Kontrole Trybunału Obrachunkowego w Liechtensteinie przeprowadza się w powiązaniu z krajowymi instytucjami kontrolnymi lub, jeżeli instytucje te nie mają niezbędnych uprawnień, z właściwymi służbami krajowymi. Trybunał Obrachunkowy oraz krajowe instytucje kontrolne Liechtensteinu współpracują na zasadzie wzajemnego zaufania, zachowując swoją niezależność. Instytucje te lub służby zawiadamiają Trybunał Obrachunkowy, czy zamierzają uczestniczyć w kontroli.

Artykuł 10

Wkłady finansowe

1. Liechtenstein dokonuje rocznych płatności do budżetu IZGW według wzoru określonego w załączniku I.
2. Każdego roku Komisja może wykorzystać nie więcej niż 0,75 % płatności dokonywanych przez Liechtenstein na pokrycie wydatków administracyjnych związanych z personelem lub personelem zewnętrznym na potrzeby wspierania wykonania przez Liechtenstein rozporządzenia w sprawie IZGW oraz niniejszej Umowy.
3. Po odliczeniu wydatków administracyjnych, o których mowa w ust. 2, pozostałą kwotę rocznych płatności dokonywanych przez Liechtenstein przydziela się w następujący sposób:
 - a) 70 % na realizację programów państw członkowskich i państw stowarzyszonych w ramach Schengen;
 - b) 30 % na instrument tematyczny, o którym mowa w art. 8 rozporządzenia w sprawie IZGW.
4. Kwotę równoważną rocznym płatnościom dokonywanym przez Liechtenstein przeznacza się na wspieranie solidnego i skutecznego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi.
5. Unia przekazuje Liechtensteinowi informacje dotyczące udziału finansowego tego państwa, ujęte w informacjach odnoszących się do budżetu, rachunków, informacjach na temat działań i oceny przedstawianych unijnym organom budżetowym i organom udzielającym absolutorium w odniesieniu do IZGW.

Artykuł 11

ETIAS

1. Część dochodów z ETIAS, która może pozostać po pokryciu kosztów funkcjonowania i utrzymania ETIAS, o której mowa w art. 86 rozporządzenia w sprawie ETIAS (zwaną dalej „nadwyżką”), odlicza się od ostatecznego wkładu finansowego Liechtensteinu na rzecz IZGW według wzoru określonego w załączniku II.
2. Liechtenstein przedkłada Komisji roczne sprawozdanie dotyczące kosztów, o których mowa w art. 85 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie ETIAS, za dany rok obrachunkowy do 15 lutego następnego roku. Do celów tego sprawozdania Liechtenstein przestrzega wszystkich obowiązków sprawozdawczych wynikających z rozporządzenia w sprawie ETIAS i wszelkich aktów delegowanych przyjętych na jego podstawie.

Artykuł 12

Poufność

Informacje przekazane lub uzyskane na mocy postanowień niniejszej Umowy, niezależnie w jakiej postaci, są objęte tajemnicą służbową i są chronione w taki sam sposób, w jaki chroni się podobne informacje na mocy przepisów mających zastosowanie do instytucji Unii oraz odpowiednich przepisów prawa Liechtensteinu. Informacje takie przekazuje się wyłącznie osobom w instytucjach Unii, w państwach członkowskich lub w Liechtensteinie, które muszą zapoznać się z tymi informacjami ze względu na pełnione funkcje; informacji tych nie można wykorzystywać do celów innych niż skuteczna ochrona interesów finansowych Stron.

Artykuł 13

Wejście w życie i okres obowiązywania

1. Strony zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi. Strony powiadamiają się wzajemnie o zakończeniu tych procedur. Powiadomienia należy przesyłać do odpowiednio Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej oraz misji Liechtensteinu przy Unii Europejskiej.
2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia pierwszego miesiąca następującego po dniu złożenia ostatniego powiadomienia, o którym mowa w ust. 1.
3. Aby zapewnić ciągłość udzielania wsparcia w odpowiednim obszarze polityki oraz umożliwić rozpoczęcie realizowania działań od początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, określonych w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) 2020/2093 ⁽¹³⁾, stosowanie środków objętych rozporządzeniem w sprawie IZGW można rozpocząć przed wejściem w życie niniejszej Umowy, najwcześniej od dnia 1 stycznia 2021 r., pod warunkiem że działania, których środki te dotyczą, nie zostały zakończone w momencie przyznawania wsparcia zgodnie z rozporządzeniem finansowym.
4. Wszelkich zmian niniejszej Umowy dokonuje się wyłącznie na piśmie, za obopólną zgodą Stron. Wejście w życie takich zmian następuje zgodnie z procedurą, która ma zastosowanie do wejścia w życie niniejszej Umowy.
5. Niezależnie od ust. 4 niniejszego artykułu komitet mieszany ustanowiony na mocy art. 3 Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen ⁽¹⁴⁾ (zwanej dalej „umową o włączeniu Liechtensteinu w dorobek Schengen”) jest uprawniony do negocjowania i przyjmowania niezbędnych zmian w art. 2 ust. 1 akapit drugi lit. a) niniejszej Umowy w przypadku powiadomienia dokonanego zgodnie z art. 15 ust. 2 niniejszej Umowy, w przypadku gdy nie osiągnięto porozumienia zgodnie z art. 2 ust. 2 lub 3 niniejszej Umowy.
6. Strony tymczasowo stosują niniejszą Umowę, z wyjątkiem art. 5, od dnia następującego po dniu jej podpisania, z zastrzeżeniem wymogów konstytucyjnych.

Artykuł 14

Rozstrzyganie sporów

W przypadku powstania sporu dotyczącego stosowania niniejszej Umowy stosuje się procedurę określoną w art. 10 umowy o włączeniu Liechtensteinu w dorobek Schengen.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. UE L 433I z 22.12.2020, s. 11).

⁽¹⁴⁾ Dz.U. UE L 53 z 27.2.2008, s. 52.

Artykuł 15

Zawieszenie

1. Zgodnie z ust. 5–7 niniejszego artykułu Unia może zawiesić podmioty prawne z siedzibą w Liechtensteinie w prawach wynikających ze stosowania niniejszej Umowy:

- a) w przypadku niewniesienia przez Liechtenstein wkładu finansowego w całości lub w części;
- b) w przypadku gdy rozporządzenie finansowe podlega zmianie, uchyleniu, zastąpieniu lub przekształceniu mającym znaczenie dla IZGW i nie osiągnięto porozumienia na podstawie art. 2 ust. 2 w terminie 30 dni od wejścia w życie takiej zmiany, takiego uchylenia, zastąpienia lub przekształcenia lub, w stosownych przypadkach, w terminie 18 miesięcy od powiadomienia przez Liechtenstein o tym, że akt zmieniający, uchylający, zastępujący lub przekształcający rozporządzenie finansowe może stać się wiążący dla Liechtensteinu dopiero po spełnieniu wymogów konstytucyjnych; lub
- c) w sytuacji gdy rozporządzenie finansowe podlega zmianie, uchyleniu, zastąpieniu lub przekształceniu mającym znaczenie dla IZGW, a Liechtenstein zgodnie z art. 2 ust. 3 niniejszej Umowy powiadomił Komisję o tym, że akt zmieniający, uchylający, zastępujący lub przekształcający rozporządzenie finansowe może stać się wiążący dla Liechtensteinu dopiero po spełnieniu wymogów konstytucyjnych, i Liechtenstein nie jest w stanie tymczasowo wdrożyć danego aktu lub środka, o którym mowa w art. 2 ust. 4 niniejszej Umowy.

2. Unia powiadamia Liechtenstein o zamiarze zawieszenia podmiotów prawnych z siedzibą w Liechtensteinie w prawach wynikających ze stosowania niniejszej Umowy; w takim przypadku sprawa zostaje oficjalnie zamieszczona w porządku obrad komitetu mieszanego ustanowionego na mocy art. 3 umowy o włączeniu Liechtensteinu w dorobek Schengen (zwanego dalej „komitetem mieszanym”).

3. Zwołuje się komitet mieszany, a jego posiedzenie odbywa się w ciągu 30 dni od powiadomienia, o którym mowa w ust. 2. Komitet mieszany ma 90 dni na rozstrzygnięcie sprawy, licząc od daty przyjęcia porządku obrad, w którym zamieszczono sprawę zgodnie z ust. 2. Jeżeli komitet mieszany nie zdoła rozstrzygnąć sprawy w terminie 90 dni, termin ten przedłuża się o 30 dni, aby zapewnić ostateczne rozstrzygnięcie sprawy.

4. Jeżeli komitet mieszany nie jest w stanie rozstrzygnąć sprawy w terminie określonym w ust. 3, Unia może zawiesić podmioty prawne z siedzibą w Liechtensteinie w prawach wynikających ze stosowania niniejszej Umowy, o których mowa w ust. 5–7.

5. W przypadku zawieszenia podmioty prawne z siedzibą w Liechtensteinie nie kwalifikują się do udziału w procedurach wyboru, które nie są jeszcze zakończone w chwili, gdy zawieszenie stało się skuteczne. Procedurę wyboru uznaje się za zakończoną w chwili podjęcia zobowiązań prawnych w wyniku takiej procedury.

6. Zawieszenie nie ma wpływu na zobowiązania prawne podjęte wobec podmiotów prawnych z siedzibą w Liechtensteinie zanim zawieszenie stało się skuteczne. Do takich zobowiązań prawnych stosuje się nadal niniejszą Umowę.

7. Wszelkie operacje niezbędne, aby chronić interesy finansowe Unii i zapewnić wypełnienie zobowiązań finansowych wynikających z zobowiązań podjętych na mocy niniejszej Umowy przed zawieszeniem, można przeprowadzać po zawieszeniu.

8. Unia powiadamia Liechtenstein natychmiast po otrzymaniu kwoty należnego wkładu finansowego lub operacyjnego, po ustaniu nieprzestrzegania art. 2 ust. 2 niniejszej Umowy lub po rozstrzygnięciu kwestii związanej z rozporządzeniem finansowym. Z chwilą takiego powiadomienia zawieszenie znosi się ze skutkiem natychmiastowym.

9. Od dnia zniesienia zawieszenia podmioty prawne z Liechtensteinu ponownie kwalifikują się do udziału w procedurach wyboru rozpoczętych po tej dacie, a także w procedurach wyboru rozpoczętych przed tą datą, w przypadku których nie upłynął jeszcze termin składania wniosków.

*Artykuł 16***Wypowiedzenie**

1. Unia albo Liechtenstein mogą wypowiedzieć niniejszą Umowę, powiadamiając o tym drugą Stronę. Niniejsza Umowa przestaje obowiązywać po upływie trzech miesięcy od daty takiego rozwiązania. Powiadomienia należy przysyłać do odpowiednio Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej oraz misji Liechtensteinu przy Unii Europejskiej.
2. Wypowiedzenie niniejszej Umowy następuje automatycznie z chwilą wypowiedzenia protokołu dotyczącego włączenia Liechtensteinu w dorobek Schengen w trybie art. 11 tego protokołu.
3. W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy zgodnie z ust. 1 operacje, w przypadku których zobowiązania prawne podjęto po wejściu w życie niniejszej Umowy i przed jej wypowiedzeniem, są kontynuowane do czasu ich ukończenia na warunkach określonych w niniejszej Umowie.
4. Operacje niezbędne do ochrony interesów finansowych Unii i do wypełnienia zobowiązań finansowych wynikających z zobowiązań podjętych na mocy niniejszej Umowy przed jej wypowiedzeniem można przeprowadzić po rozwiązaniu niniejszej Umowy.
5. Strony ustalają za obopólną zgodą wszelkie inne konsekwencje rozwiązania niniejszej Umowy.

*Artykuł 17***Języki**

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim, przy czym teksty w każdym z tych języków są jednakowo autentyczne.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą umowę.

Съставено в Брюксел на двадесет и осми ноември две хиляди двадесет и трета година.

Hecho en Bruselas, el veintiocho de noviembre de dos mil veintitrés.

V Bruselu dne dvacátého osmého listopadu dva tisíce dvacet tři.

Udfærdiget i Bruxelles den otteogtyvende november to tusind og treogtyve.

Geschehen zu Brüssel am achtundzwanzigsten November zweitausenddreißig.

Kahe tuhande kahekümne kolmanda aasta novembrikuu kahekümne kaheksandal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι οκτώ Νοεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι τρία.

Done at Brussels on the twenty-eighth day of November in the year two thousand and twenty three.

Fait à Bruxelles, le vingt-huit novembre deux mille vingt-trois.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an t-ochtú lá is fiche de mhí na Samhna sa bhliain dhá mhíle fiche a trí.

Sastavljeno u Bruxellesu dvadeset osmog studenoga godine dvije tisuće dvadeset treće.

Fatto a Bruxelles, addì ventotto novembre duemilaventitré.

Briselē, divi tūkstoši divdesmit trešā gada divdesmit astotajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt trečių metų lapkričio dvidešimt aštuntą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-huszonharmadik év november havának huszonnyolcadik napján.

Magħmul fi Brussell, fit-tmienja u għoxrin jum ta' Novembru fis-sena elfejn u tlieta u għoxrin.

Gedaan te Brussel, achtentwintig november tweeduizend drieëntwintig.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego ósmego listopada roku dwa tysiące dwudziestego trzeciego.

Feito em Bruxelas, em vinte e oito de novembro de dois mil e vinte e três.

Întocmit la Bruxelles la douăzeci și opt noiembrie două mii douăzeci și trei.

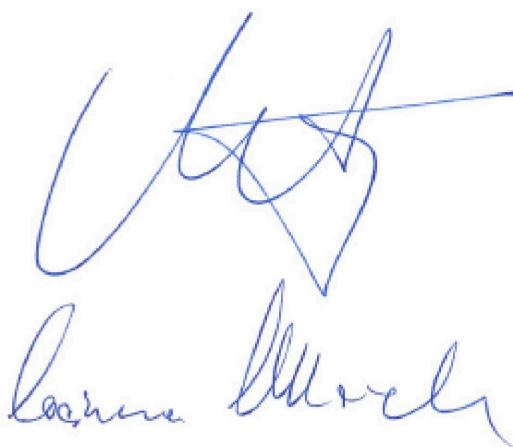
V Bruseli dvadsiateho ôsmeho novembra dvetisícdvadsaťtri.

V Bruslju, osemindvajsetega novembra dva tisoč triindvajset.

Tehty Brysselissä kahdentenäkymmenentenäkahdeksantena päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäkolme.

Som skedde i Bryssel den tjugoåttonde november år tjugohundratjugotre.

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Thar ceann an Aontais Eorpaigh
 Za Europejską uniję
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

За Княжество Лихтенщайн
 Por el Principado de Liechtenstein
 Za Lichtenštejnské knížectví
 For Fyrstendømmet Liechtenstein
 Für das Fürstentum Liechtenstein
 Liechtensteini Vürstiriigi nimel
 Για το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν
 For the Principality of Liechtenstein
 Pour la Principauté de Liechtenstein
 Thar ceann Prionsacht Lichtinstéin
 Za Kneževinu Lihtenštajn
 Per il Principato del Liechtenstein
 Lihtenšteinas Firstistes vārdā –
 Lichtenšteino Kunigaikštystės vardu
 A Liechtensteini Hercegség részéről
 Għall-Prinċipat tal-Liechtenstein
 Voor het Vorstendom Liechtenstein
 W imieniu Księstwa Liechtensteinu
 Pelo Principado do Listenstaine
 Pentru Principatul Liechtenstein
 Za Lichtenštajnské kniežatstvo
 Za Kneževino Lihtenštajn
 Liechtensteinin ruhtinaskunnan puolesta
 För Furstendömet Liechtenstein

ZAŁĄCZNIK I

WZÓR OBLICZANIA ROCZNYCH WKŁADÓW FINANSOWYCH ZA LATA 2021–2027 ORAZ SZCZEGÓŁY DOTYCZĄCE PŁATNOŚCI

1. Przy obliczaniu wkładu finansowego uwzględnia się kwotę, o której mowa w art. 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie IZGW.
2. W latach 2024 i 2025 Liechtenstein dokonuje rocznych płatności na rzecz IZGW zgodnie z poniższą tabelą:

(wszystkie kwoty w EUR)		
	2024	2025
Liechtenstein	739 017	739 017

Wkłady finansowe, o których mowa w niniejszym punkcie, są należne od Liechtensteinu niezależnie od daty podpisania umów o udzielenie dotacji.

3. Wkład finansowy Liechtensteinu na rzecz IZGW na lata 2026 i 2027 oblicza się w następujący sposób:
dla każdego roku w okresie 2020–2024 r. nominalną wartość produktu krajowego brutto (PKB) Liechtensteinu, według stanu na 31 marca 2026 r. na stronie Eurostatu (PKB w cenach bieżących), dzieli się przez sumę nominalnych wartości PKB wszystkich państw uczestniczących w IZGW za każdy odnośny rok. Średnią z pięciu wartości procentowych uzyskanych za lata 2020–2024 stosuje się do:
 - sumy środków na zobowiązania z przyjętego budżetu i późniejszych zmian lub przesunięć, na które zaciągnięto zobowiązania na koniec każdego roku w odniesieniu do IZGW na lata 2021–2025;
 - rocznych środków na zobowiązania z przyjętego budżetu na IZGW na rok 2026 udostępnionych na początku 2026 r.; oraz
 - rocznych środków na zobowiązania zgodnie z budżetem na IZGW na rok 2027, ujętych w projekcie budżetu ogólnego Unii na rok budżetowy 2027, przyjętym przez Komisję;aby uzyskać całkowitą kwotę, którą Liechtenstein powinien zapłacić w całym okresie wdrażania IZGW.
Od tej kwoty odejmuje się kwoty rocznych płatności faktycznie zrealizowanych przez Liechtenstein zgodnie z pkt 2, aby uzyskać całkowitą kwotę wkładów tego państwa za lata 2026 i 2027. Połowa tej całkowitej kwoty ma zostać zapłacona w 2026 r., a druga połowa – w 2027 r.
4. Wkład finansowy wnosi się w euro; kwoty należne lub kwoty, które mają zostać otrzymane, oblicza się w euro.
5. Liechtenstein wnosi swój odpowiedni wkład finansowy nie później niż 45 dni po otrzymaniu noty debetowej. Każde opóźnienie wpłaty wkładu stanowi podstawę do naliczenia odsetek od należnej kwoty od terminu wymagalności. Stopa oprocentowania jest równa stopie stosowanej przez Europejski Bank Centralny w odniesieniu do jego podstawowych operacji refinansujących, opublikowanej w serii C *Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej*, obowiązującej pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, na który przypada ostateczny termin płatności, powiększonej o 3,5 punktu procentowego.

ZAŁĄCZNIK II

**WZÓR OBLICZANIA UDZIAŁU LIECHTENSTEINU WE WSZELKICH DOCHODACH POZOSTAJĄCYCH
ZGODNIE Z ART. 86 ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE ETIAS**

Dla każdego roku budżetowego, w którym występuje nadwyżka, o której mowa w art. 86 rozporządzenia w sprawie ETIAS, aż do roku budżetowego 2026, wartości dotyczące nominalnego produktu krajowego brutto (PKB) Liechtensteinu, według stanu na 31 marca na stronie Eurostatu (PKB w cenach bieżących), dzieli się przez sumę nominalnych wartości PKB wszystkich państw uczestniczących w ETIAS za dany rok.

Średnią uzyskanych wartości procentowych stosuje się do całkowitych wygenerowanych nadwyżek. Uzyskana kwota pomniejsza wkład finansowy Liechtensteinu w 2027 r. przeznaczony na instrument tematyczny.
